

הַמַּעֲיָן

בתוכן:

- 2 ..... הלל והודאה וציפייה לישועה / העורך
- 3 ..... אשה ששכחה להדליק נרות שבת בערב שבת חנוכה / הרב זאב רונס
- 9 ..... ט"ו בשבט כראש השנה לאילן במסורת הדורות / הרב נתנאל אריה
- 19 ..... מצות החרמת רכוש עמלק / איתי מרקוביץ
- 27 ..... יבוא הנס מכל מקום / הרב ד"ר איתמר ורהפטיג
- 40 ..... למשמעות התיבה "עשוי" בספר משנה תורה / דוד סבתו
- 43 ..... לזיהוי "ביניתא דבי כרבא" / הרב משה הלל
- 51 ..... הקלף מסיני - בירור זהות הקלף העדיף לסת"ם בימינו / הרב בן ציון אוריאל
- עיון מחודש בעניין "האי צורבא מרבנן דמרחמין ליה בני מתא" /
- 70 ..... הרב יצחק אבי רונס
- ילדה חכמה וטובת שכל" ... על אסתר יעל קוק בתו של הראי"ה /
- 75 ..... הרב שמריה גרשוני

זיכרון להולכים

- 'הוא ותורתו חד הם!' דברי פרידה ממורנו הגר"י דזימיטרובסקי זצ"ל /
- הרב אהרן מרצבך; הרב יצחק הלוי דזימיטרובסקי זצ"ל בישיבת שעלבים /
- 93 ..... הרב מרדכי בר"ש עמנואל; דברים לזכרה של דבורה לוריא ז"ל / הרב ישי מאיר

תגובות והערות

- המכונית האוטומטית - חילול שבת מהתורה! /
- 99 ..... הרב יעקב אריאל; מייקל אייזנברג; הרב איתן קופיאצקי
- 102 ..... נתקבלו במערכת / הרב יואל קטן
- ii ..... תקציר המאמרים באנגלית

מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

בס"ד גיליון 224 • טבת תשע"ח [נח, ב]

המשתתפים בגיליון זה:

הרב בן ציון אוריאל, ת"ד 441, בית אל 9053100. bentsyur@gmail.com
מייקל אייזנברג, ירושלים. Michael@benchmark.com
הרב יעקב אריאל, אבן עזרא 7, רמת גן 5228550. ariel@mdrg.org.il
הרב נתנאל אריה, חספין 1292000. natarie@gmail.com
הרב שמריה גרשוני, כרמי סוסיא 153, סוסיא 9040100. shmarya55@gmail.com
הרב משה הלל, מכון אהבת שלום, רל"י מברד יציב 12, ירושלים 9579430.
345hillel@gmail.com
הרב ד"ר איתמר ורהפטיג, דרך מצפה נבו 56, מעלה אדומים 9841041. warhafi@neto.net.il
הרב ישי מאיר, ישיבת שעלבים 9978400
הרב אהרן מרצבך, קיבוץ שעלבים 9978400. merzbach222@neto.net.il
איתי מרקוביץ, נחלת צבי 47, פתח תקווה 4942181. itaymark@gmail.com
דוד סבתו, מצפה נבו 21, מעלה אדומים 9841069. sabatodh@gmail.com
הרב מרדכי עמנואל, ישמח ישראל 22/3, ביתר עילית 9055722. more@neto.net.il
הרב איתן קופיאצקי, גד 7/8, בית שמש 9954518. ekupietzky@gmail.com
הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, שעלבים 9978400. wso@shaalvim.co.il
הרב זאב רונס, רחוב טבריה 3/1, רמת בית שמש 9904649. zevroness@gmail.com
הרב ד"ר יצחק אבי רונס, נחל נחשון 1, בית שמש 9909201. yroness@gmail.com

* * *

'המעין' - כתב עת היוצא לאור ע"י מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

מיסודו של 'מוסד יצחק ברויאר' שע"י פועלי אגודת ישראל

מייסד (תשי"ג) ועורך: פרופ' מרדכי ב"ר יצחק ברויאר
עורך אחראי (תשכ"ד-תשס"ב): ר' יונה עמנואל
תנצב"ה

המערכת: ד"ר שמעון בולג, ירושלים | הרב שמעון שלמה גולדשמידט, אלון שבות

העורך: הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, ישיבת שעלבים 9978400

טל': 08-9276664; פקס: 9276664-1538; דואר אלקטרוני: wso@shaalvim.co.il

למינויים, וכן למינויים אלקטרוניים ללא תשלום, נא לפנות למכון שלמה אומן

© כל הזכויות שמורות

הלל והודאה וציפייה לישועה

הלל והודאה שאנו מחויבים בהם בימי החנוכה לזכר הניסים והנפלאות שעשה ה' לאבותינו בימים ההם, מזכירים לנו גם את החובה להודות ולהלל 'על ניסוך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב ובוקר וצהריים'. אנו חיים בתקופה מיוחדת במינה, בה עם ישראל זוכה לסיעתא דשמיא נפלאה, וגם הבעיות והתקלות שקיימות, והן קיימות, נדמות לעיתים כ'צרות של עשירים'... אמנם עם ההודיה מקרב לב לריבונו של עולם על העבר ועל הווה - עלינו לצרף ג"כ מקרב לב בקשה לעתיד, שכל המהלכים הענקיים שאנו חווים מול עינינו יסתיימו בקרוב לטובה, ויתקיימו סוף סוף הבטחות הנביאים וציפיית החכמים לישועה שלמה והשבת העבודה לדביר בית ה' בימינו לעינינו.

הגיליון נפתח בענייני מועדי החורף - שאלה מעניינת לגבי שכחת הדלקת נרות בשבת חנוכה, בירורים במסורת 'חג' ט"ו בשבט, וחקירה יסודית האם אכן מצות החרמת עמלק כוללת את השמדת רכושו. בהמשך נידונה ההתייחסות הראויה לניסי דורנו, ומתבררים מושגים הלכתיים עמומים: מה פירוש התיבה 'עשו' בלשון הרמב"ם, מהו היצור שמכונה בחז"ל 'ביניתא דבי כרבא', מהו באמת הקלף שעליו ציוותה תורה לכתוב תפילין והאם לא הגיע הזמן לחזור למנהג קדמונינו בעניין זה, ומה עניינו של אותו ת"ח ש'מרחמין ליה' בני עירו. הגיליון מסתיים בסיפור חייה ומותה של אסתר יעל, בתו הקטנה של הראי"ה קוק זצ"ל שנהרגה בילדותה בתאונה בבית הרב, וב'גערת חכם': הגאון הרב יעקב אריאל שליט"א רבה של רמת גן, שזה המקום לברכו בהגיעו לגבורות - עד מאוע"ש בבריאות ובחריצות ובפוריות תורנית ובהנהגת הציבור בעזרה"ת - מסתייג באופן חריף מעצם הדיון באפשרות להרחיב את השימוש בשבת במכשירים חשמליים ואלקטרוניים עם ההתפתחות המואצת והמופלאה של הטכנולוגיה הממוחשבת מול עינינו, ואיש ההייטק הבכיר מייקל אייזנברג מנסה להסביר את דרכי פעולתה של הבינה המלאכותית שהיא מרכיב מרכזי בטכנולוגיה החדשה. הגיליון נחתם בסקירת ספרים תורניים כדרכנו.

העורך וחברי המערכת מברכים את המנויים והקוראים בחורף בריא ומוצלח בכל ענייניהם.

הק' יואל קטן